

vprašuje „Nova doba“ h koncu in predlaga, da bi obe stranki nastopili pri prihodnjih volitvah skupno. Samo v eni stvari najde „Nova doba“ razloček med Samostojno in liberalno stranko: v tem namreč, da so v demokratski liberalni stranki združeni razni stano- vi (ki ljudi odirajo, op. ur.), v Samostojni pa samo le kmetovalci. Pa tudi tu je razlika samo v farbanju. V Samostojni niso samo kmetovalci, ampak po večini gosposki laži-kmetje, ki nimajo od kmetkega dela žu- ljev na rokah (n. pr. vodje Urek, Drogenik, Zmuderl i. dr.), dalje so v Samostojni liberalni gostilničarji, obrtniki, trgovci. Če ne verjamete, berite zadnje šte- vilke „Kmetijskega lista“, ki se silno potegujejo za prosti izvoz, za liberalne trgovce in za gostilničarje. Tudi v Samostojni so torej razni stano- vi, ki ljudi o- dirajo in torej res med Samostojno in med liberalno stranko ni prav nobene razlike.

Kmet kmeta. Samostojni pravijo, da hočejo po- slati v državni zbor samo kmete. Kako se bo godilo samostojnim kmetom, če pridejo v državni zbor, kaže naslednji dogodek. Na Svečnico letos je na shodu Samostojne v Malih Grahašah govoril šentjurski samostojnež Urlep. Eden pristahev Kmetke zveze ga vpraša: „G. Urlep, kako pa si vi mislite, da se naj uredi naša država?“ Urlep v silni zadregi odgovori: „Vi me hočete ujeti v besedi, ko ni dovoljeno o tem govoriti. To bodo že gospodje v Beogradu sami na- pravili!“ Moč, ki bo najbrž kandidat Samostojno, to- rej ne ve, kako se naj uredi naša država: ali tako, da bo samo ena vlada v Beogradu, deželne vlade za Slovenijo pa nič; ali pa tako, da bo za glavne skup- ne zadeve ena vlada v Beogradu, poleg tega pa še posebna deželna vlada v Ljubljani. In vendar je to vprašanje eno poglavitnih, ki se bo obravnavalo v prihodnjem državnem zboru. Kako se bodo držali v Beogradu samostojni kmetje, če niti na to ne znajo odgovoriti. Naši pristaši Kmetke zveze pa dobro ve- do odgovoriti tudi na to vprašanje: Mi moramo imeti skupno vlado v Beogradu za stvari, ki zadevajo vso našo državo: zastopstvo pri sosednjih državah, že- leznice, pošta, okvirni šolski zakon, kazenske in pra- vne zadeve itd. Za stvari pa, ki so različne pri nas in pri Hrvatih in Srbih, pa hočemo imeti Slovenci posebno deželno vlado v Ljubljani: kakor za šolstvo kmetijstvo, tudi svojo deželno blagajno! Pristaši Kmet- ske zveze si upajo to pred vsakomur povdarjati. Pri samostojnih je pa tako: Voditelji so za samo eno vla- do v Beogradu brez deželne vlade v Ljubljani (Urek, Drogenik, Smid, njihovi zapeljani pristaši pa po pri- prosti pameti vidijo, da bi mi Slovenci morali imeti tudi posebno vlado v Ljubljani. Zato razumemo, da je bil gospod Urlep na zgoraj omenjenem shodu v zelo veliki nepriliki: Če reče, da je tudi za deželno vlado v Ljubljani, se zameri svojim „višjim“ pri Samostoj- ni, ki hočejo za liberalci vso vlado samo v Beogradu; če pa reče da je samo za eno vlado v Beogradu, pa se zameri svojim poslušalcem, ki čutijo, da bi bila za Slovence taka vlada samo v Beogradu na škodo. Za- to je previdno rekel: „To bodo že gospodje v Beogra- du sami napravili.“

Starši! Tudi vi odgovorite! Pred nekaj tedni je poverjenik za uk in bogocastje imenoval šolske nadzornike, med njimi tudi nekaj katoliških. Liberal- ni učitelji so 10. sept. sklenili in pozvali učitelje, da naj se ne pokorijo novimeno- vanim nadzornikom in zapustijo šolsko sobo, ako bi prišli nadzorovati. Za- kaj so to sklenili? Samo zato, ker je med imenovani- mi nadzorniki tudi nekaj katoliških. Liberalni učite- lji hočejo imeti samo liberalne brezverske nadzorni- ke, da bi tako polagoma tudi v šole prišel brezverski in sokolski duh! S tem so učitelji dali šolskim otro- kom silno lep vzgled, kako se naj tudi otroci obnaša- jo do predstojnikov učiteljev. Kaj ko bi naenkrat v šoli otroci učiteljem odrekli pokorščino. Saj tudi libe- ralni učitelji odrekajo pokorščino svojim predstojni- kom-nadzornikom. Ali ko bi starši svojih otrok ne po- siljali v šole k liberalnim učiteljem? Saj so liberalni učitelji sklenili, da se ne pustijo nadzorovati od kat. nadzornikov! Starši! Take razmere so neznosne! Zakaj so mogoče? Ker liberalne učitelje ščiti demo- kratski minister Pribežević! Če po volitvah ne bomo imeli za šole boljših ministrov, bo sčasoma šola res postala vzgojevalnica za brezverstvo, kjer bodo libe- ralni učitelji lahko delali z vašimi otroci, kakor bodo hoteli! Zato bodi naša skrb, da dobimo po prihodnih volitvah boljšega ministra za prosveto (šolstvo). Bolj- šega ministra pa bomo dobili le, če bodo tudi „oslan- ci“ boljši, verni, krščanski! Poslanec boste volili vi starši 28. novembra! Takrat dajte pošten odgovor liberalnim učiteljem in njihovu zaščitniku, brez- verskemu ministru, s tem, da volite odločno poslanca Slovenske kmetke zveze, oziroma Slovenske ljudske stranke!

Iz plebiscitne Koroške. Komisija za ljudsko glasovanje na Koroškem je sklenila, da pride na vsa- kih 600 glasovalcev po 1 glasovalni prostor, radi te- ga bo glasovanje gotovo v 1 dnevu. Vsak glasovalec bo dobil pred vstopom v glasovalni prostor kuverto, v kateri bosta 1 bela in 1 zelena glasovnica. V po- sebni celici raztrga glasovalec glasovnico za ono dr- žavo, za katero hoče glasovati, ter dene obe glasov- nice: čelo in raztrgano, v kuverto, ki jo nato odda. Naši orožniki še ostanejo nadalje na Koroškem, pri- deljeni bodo našim orožniškim poveljstvom francoski časiniki.

Zimski čas. Pri nas v Jugoslaviji bodo odpra- villi ta nesrečni novi čas šele 30. t. m. Avstrija in Italija ste ga že in sicer s 15. sept. Vlaki, ki prihaj- ajo iz zasedenega ozemlja, vozijo do naše meje po starem zimskem času, po našem ozemlju pa po no- vem poletnem času. Naša slavná vlada je menda po-

zabila, da bi bilo treba tudi pri nas se povrniti k času naših pradedov.

Na progi Maribor—St. Ilj vozita dva nova o- sebná vlaka od 20. t. m. Eden vlak vozi iz Maribora glavni kolodvor ob 18.39 in pride v St. Ilj ob 18.59. Iz St. Ilje vozi vlak ob 19.17 in pride v Maribor ob 19.57. To sta dva nova vlaka poleg že prejšnjih.

Vinčarski shod bo dne 26. septembra v St. Pe- tru pri Mariboru, na katerega naj pridejo vsi, ki jih zanima vinčarsko vprašanje. Posebno so vabljeni vsi resno misleči vinčarji.

Gospodarsvo. Prodaja sadja.

Letos je sadje na Spodnjem Stajerskem obilno obrodilo in bi naši posestniki lahko dobili veliko de- narja za sadje, ako bi se mogla sadna kupčija tako razvijati, kakor v drugih letih. Kmetška zveza, ka- kor tudi naša združna organizacija, se je že v spo- mladji začela brigati za to, da bi pomagala našemu ljudstvu pri prodaji sadja. Pri svojih prizadevanjih sta omenjeni organizaciji najprej zadeli na težkoče, katere je povzročila nesrečna gospodarska politika v Beogradu, ki je onemogočala izvoz ter s pretirano iz- vozno carino itd. odbijala odjemalce. Trebalo je na- praviti mnogo potov in večkrat odločno nastopiti, da se je spremenila smer gospodarske politike. Komaj se je to doseglo, so nastopile druge težkoče in sicer težkoče radi slabega prometa pri nas, kakor tudi v sosednjih državah in radi slabe valute Nemške Avs- trije, katere je bila v prejšnjih letih glavni odjema- lec našega sadja. Trgovci imajo tako slabe skušnje glede prometa na železnici, da zahtevajo od posest- nikov, oziroma njihovih organizacij, da jim morajo seveda na lastno odgovornost postaviti sadje na kraj njihovega bivališča, n. pr. na Dunaj, v London, Ze- mun itd. in da plačajo sadje še le takrat, ko ga sprej- mejo in pregledajo. Pod takimi pogojem seveda ne bo nikdo sadja prodajal, ker je velika nevarnost, da vsled kake prometne neprilike obliči vagoni in ka- kem kraju in je celo blago uničeno, odpošiljatelj pa mora vrh tega plačati še visoke vozne stroške. Bile so naše gospodarske organizacije v zvezi z odjemal- ci iz raznih krajev, a so morale vsako kupčijo opu- stiti, ker je nevarnost prevelika. Težavo pri prodaji dela tudi slaba nemška valuta, saj se je zadnje me- sece dobilo za 100 nemškoavstrijskih kron komaj 38- 40 naših kron. Hud udarec za naše ljudstvo je, da ne more sadja tako prodati, kakor v prejšnjih letih, udarec bil bi pa še večji, ako bi se spuščali v kup- čije, katere so kakor zgoraj omenjeno, tako nevarne. Letos ne kaže drugega, kakor napraviti kolikor mo- goče sadne pijače in posušiti sadje. Zeleti pa mora- mo, da se do prihodnje ugodne sadne letine izboljša gospodarska politika v naši državi ter prometne in denarne razmere v naši in v sosednjih državah, da se more razviti sadna kupčija in dobiti naš sadjere- jec oni dobiček iz sadjereje, katerega je poprej do- bival.

Izvoz sadja. Izvoz sadja iz Jugoslavije je se- danj prost in neoviran. Carina znaša 8 K za 100 kg surovega sadja. Odpravljena je zahteva kupnine v zdravi valuti, vsled česar odpade „uverjenje“ pri za- carinjanju. Kot izkaz zadostuje faktura ali prepis iste. Surovo sadje se odpravlja po železnicah kot brzo- vozno blago. Tudi tarif za izvoz surovega sadja je zelo znižan.

Odpis davka vinogradnikom. Vinogradniki, ka- terem so se vsled plesnobe ali drugih ujm znižali do- hodki za eno tretjino, imajo pravico do odpisa davka ako vložijo kolka prosto prošnjo na davčno oblast še pred trgatvijo, da je mogoče škodo dognati.

Razstava perutnine za mariborski okraj. Ka- kor smo že naznanili, priredi Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš v dnehi 23. in 24. oktobra t. l. na vrtu Gambrinove dvorane razstavo kur, t. j. ko- koši in petelinov pristne domače pasme. Druge vrste naše domače perutnine bodo tokrat izključene. Gre namreč za to, da občinstvo, zlasti kmetstvo, to pasmo dobro pozna ter je ne zamenja z nobeno drugo, ki so za naše razmere vse slabše in torej mnogo manj ko- ristne. Z razstavo pa bodo tudi združeno vsak dan dvoje predavanj, ki bodo pokazala, kolikega pomena je za naše kraje kurorja, in dala kratko navodilo za najbolj dobičkanosno kurorje. Danes samo omenimo, da gotovo nikdo kmetkega prebivalstva ne misli, da zavzema v gospodarstvu kurorja menda prvo mesto. Statističnih podatkov iz Jugoslavije sicer še nimamo, ali dokazati, kar smo trdili, se da tudi s statistiko rajne Avstrije. Leta 1903 je n. pr. v Avstriji pri pe- rutnini in jajcih izvoz za 91.744.708 K iznašal več nego uvoz, dočim je pri vsej govedji izvoz od uvoza bil večji le za 90.252.914 K. Ves letni dohodek od pe- rutninarstva je iznašal 300.000.000 K. Koliko od te- le svote je padlo na Stajersko, ki je bila glede perutni- narstva prva dežela? Od Stajerske svote pa je zopet gotovo padla polovica na Slovenski Stajer, ker je gor- nji planinski del bil te svote le zelo malo deležen. Potemtakem je dobro razvita in umna reja najboljše kurje pasme za naše kraje in za naše gospodarstvo neprecenljivega pomena in prireditve naznanjene raz- stave z veseljem pozdraviti. Natančneje se bo pravo- časno še izvedelo: za zdaj je toliko, da pač naj vsak, ki se peča s kurorje, gotovo obišče to razstavo, ki bo brezplačna.

Dražba hrastov v Vinkovcih. Ministrstvo za šu- me in rude je odobrilo razprodajo hrastovih debel, ki so določena za sešnjo v letu 1920-21. Te dni se vrši

dražba. Skupno število hrastov znaša 37.888, cena trintrideset milijonov šeststoenajst tisoč sedemdeset kron. Novost v dražbenih pogojih je ta, da mora iz- dražitelj oddati 10% za železniške prage, katerim se bo cena določila pozneje.

Imelj. Zatec, 18. septembra. Skrajno živahno povpraševanje: 3000—3300 čehoslovaških kron za 50 kilogramov. Nürnberg: 700 bal prodanih po 2000— 2800 mark za 50 kilogramov. Na obeh trgih jako čvr- ste cene in dvigajoča se tendenca.

Poljedelske stroje raznih vrst, kot: vitle, mla- tilnice, žitne čistilne mline, sadne in grozdne mline, stiskalnice, pluge, reporeznice itd. ima v zalogi Iv. Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45. Več o tem v inseratnem delu lista.

Dopisi.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pri volitvi delegatov za našo Kmetijsko podružnico sta bila izvoljena pri- staša Kmetke zveze gg. Frangež in Marko. — V nedeljo 19. septembra so gospodje samostojneži iz Grušove marširali na svoj pesniški tabor s peterski- godbo na čelu. Pa godcev je bilo več, kakor Samo- stojnežev. Drugi so se peljali na vozovih. Po večini so bili nekdanji navdušeni Stajerčijanci, vsi pa vneti Avstrijci. Pri nas so samo bahači, kričači in časti- hlepneži na strani Mermoljeve nemško-liberalne Samostojne. Vsi pametno-misleči so ostali zvesti naši Kmetski zvezi.

Smartno na Pohorju. Pri nas je umrl po krat- ki in zelo mučni bolezni eden najboljših naših mož, Rudolf Martin, p. d. Rifl Bil je vedno odločen in za- veden naš mož, župan velike transke občine in po- sebno skrben in priden cerkveni ključar areške cer- kvice. Zelo te bomo pogrešali, ljubi Martin! V miru počivaj, večno plačilo uživaj!

Sv. Urban pri Ptuj. Splošna želja je, da bi so naš župan, g. Klemenčič, vendar enkrat navadil, do- sledno in izključno rabiti slovensko štampljlo, prav posebno, ako hoče on, oziroma njegov zet, zopet kan- didirati za župansko mesto. Kaj rad namreč zgrabi nemško štampljlo, četudi imamo že dve leti Jugosla- vijo. Da je prej imel čisto nemški pečat in ga tudi dosledno rabil, smo že skoraj pozabili. Da ga pa še zdaj rabi, ga ne priporoča za župana v slovenski ob- čini; imamo pa dokaz v rokah.

Središče. Za časa blagopokojne Avstrije imela je naša vzorna šestrazredna šola skrbno obdelan šol- ski vrt, otroci so se v njem mnogo naučili, vsako le- to se je prodalo precej dreves, nekaj tudi brezplačno razdelila pridnim solarjem. A zdaj drugo leto po voji- ni je vrt zapuščen. Ali krajni šolski svet nima več smisla za sadjarstvo, ki je že od davnih časov važna gospodarska stroka? Ali se šolskemu nadzorniku ne zdi vredno pogledati v šolski vrt? Letos so srečni ti- sti kraji, ki imajo mnogo sadja, cena sadja je uprav izvrstna; po jabolčnici se poprašuje in se jo dobro plačuje, ker bode letos malo vina; jabolčni trop daje izvrsten in zdrav jesih. Naša tržka občina ima mno- go praznih prostorov na tratah in drugje, ki bi jih mogla zasaditi s sadnim drevjem, imela bi hasek ce- la občina in njeni ubožci; mesto tega pa ima nasaje- ne divje kostanje, ki ji ne dajo haska, pač pa na o- krajni cesti in na občinskih cestah delajo senco, da hodimo čez gleženj po blatu. Pred par leti bilo je od politične oblasti zapovedano, da se mora ob cestah drevje ali posekati ali pa vsaj obsekati, v Središču pa divji kostanji za blato morajo še zdaj stati. Upaj- mo, da se bode prihodnji občinski odbor bolj brigal za blagor občine.

Obrež pri Središču. V občini Obrež se sploh vlada rihtar Ivan Ravšl, ki se je ob prevratu sam postavil za gerenta; večina občanov je nezadovoljna s tem potomecem iz krvi Krucev. Deželna vlada je i- menovala novega gerenta in sosvet, ali rihtar Ravšl se brani izročiti občinsko upravo. Občina mora biti dobra „dojica“, ker je rihtar ne da iz rok. Ali bodo deželna vlada zmogla toliko moči, da zlomi rihtarje- vo upornost? — Dva Grabljenca Tonek in Terentete Polda sta skrpucala prošnjo za „rihtara“, ki jo je o- koli nosil obrežki prerok Ludvig in prosil za podpi- se. Hvalil je rihtara, ker se škarp pri Crneu podi- ra; ker je za njen popravek lani po ceni kupljeni ce- ment nekam izgini, neznano kam; ker so občinske ceste in mosti zanemarjeni, da je nevarno po njih se voziti; govoril je od ljubeznjivosti g. rihtara, ki pre- ganja in pritiska tiste, ki so leta 1913 pri občinskih volitvah bili za druge može in ne za njega. Rekel je prerok, da to občanov ne sme motiti, če celo samo- stojneži večkrat rihtara „simfajo“, ker to je za občni- blagor potrebna in postavno dovoljena kritika. Za rihtara Ravšla so tudi gospodje pri okrajnem glavar- stvu, ki se pogosto privražajo v Središče k g. Hoče- varju, vojnemu dobičkarju, na komisijone, kjer se do- bro je in še boljše pije brez konca.

Sv. Martin za Dreto. Dne 12. t. m. so na sho- du Kmetke zveze hoteli naši liberalci, zdaj samostoj- neži, preprečiti shod. Samoooblastno se je na shodu postavil Martin Zidarn — pravijo, da je zlasti med vojsko zelo obogatel — in hotel kar spočetka motiti zborovanje. Pomagal mu je njegov sin Martinek in njegova hči Marija Sever, gostilničar Martin Remic pa nekaj fantov. Govornik jih je seveda takoj opozo- ril, da lahko gredo kašo pihat, če ne bodo mirni in dostojni. Cela kompanija je bila sestavljena skoro sa- mo iz članov ene same hiše, ki jo naši ljudje od vseli njenih častivrednih strani prav dobro poznajo. Čud- no — ali pravzaprav nič čudnega — je to, da so po- noči z voza, ki bi imel pripeljati govornika, izginiti